

Foto: Nicu Cherciu/REEL

multe poartă pecetea trecutului, iar altele pe cea a morții. Câteva constituie propria lui imagine din tinerețe. Toate au menirea de a-l (re)crea pe el, marele eseist, din bucăți, puțin câte puțin, ca într-un joc de puzzle. Rău este faptul că nici autorul și nici regizorul nu reușesc mare lucru la acest capitol. Autorul pare că a făcut doar un crochiu, lăsând pe seama regizorului să-i definească eroii, iar acesta din urmă nu a făcut decât să dea o formă exotică celor mai multe dintre personaje.

Este un spectacol care rămâne mai mult la nivelul intenției, și intențiile sunt, ce-i drept, multe și spectaculoase. Însă doar atât. Păcat! E ca un desen intens colorat, cu tot soiul de imagini bizare, pe unele le deslușești, altele ți se par inutile, iar pe altele nu le înțelegi. Pleci de la reprezentație cu gustul amar că nu ai putut înțelege totul, pentru că nu ți s-au oferit instrumentele necesare.

Teatrul Național din Cluj – Mansardă la Paris cu vedere spre moarte de Matei Vișniec. Regia: Radu Afrim, Scenografia: T. Th. Ciupe. Muzica originală: Vlaicu Golcea. Songul Popor: Ada Milea. Cu: Ovidiu Crișan, Adrian Cucu, Elena Ivanca, Ionuț Caras, Cristian Rigman, Angelica Nicoară, Ramona Dumitrescu, Cătălin Codreanu ș.a.

Refuzul autorității

Asemănătoare cu *Cameristele* lui Genet – prin felul în care se regizează o crimă virtuală –, piesa lui José Triana, *Noaptea asasinilor*, era, fără îndoială, mai importantă prin anii '60, când a și fost scrisă, decât azi, când cred că nu mai stârnește mare interes. Sigur că în Cuba anulului 1966, când a avut loc premiera, a

putut răscoli spiritele. Într-o Românie postrevoluționară, în care nu mai există nici un fel de autoritate și când altele sunt problemele care ne bântuie, textul pare ușor desuet. Sunt accente în el care nu ne mai dor. Avantajul care rămâne este mai ales acela că oferă unor actori posibilitatea de a interpreta mai multe roluri și, eventual, al publicului, de a-i putea admira pe aceștia în mai multe ipostaze în cadrul unei singure reprezentații.

Aparent, totul este un joc copilăresc – uciderea părinților e pusă la cale cu „inocență” și „grație”, printre alte preocupări. Însă jocul se transformă, curând, într-o luptă pentru putere. Patetică. Încrâncenată. Crima împotriva părinților reprezintă, în fond, crima împotriva autorității de orice fel. Nu este un simplu conflict între generații, cum s-ar putea crede la o privire mai superficială, ci unul pertinent între supuși și dictator. Acele „repetiții” nesfârșite în care se organizează, în detaliu, moartea părinților, îi ajută pe „copii” să trăiască. Speranța că, într-o zi, vor scăpa de teroare este (sau pare) suficientă pentru a mai (pe)trece o zi. Oricum, totul se va relua. La nesfârșit. Doar că, pe parcursul acestor repetiții, aflăm că nici copiii nu sunt chiar atât de vinovați pentru că-și

Foto: Adrian Timar

învinovătesc părinții, și nici părinții nu sunt tocmai de omorât pentru că-și terorizează progeniturile. E un cerc vicios, din care cu greu putem ieși. Și e și periculos, pentru că, o dată ieșit, după ce ai „ucis“ autoritatea, în locul ei rămâne vidul, dacă nu cumva se va naște altă autoritate. La fel (sau chiar mai) nocivă.

Fără a constitui un eveniment, spectacolul Teatrului „Sică Alexandrescu“ din Brașov, cu *Noaptea asasinilor*, în regia lui Marius Oltean, este (măcar) unul decent, construit cu meșteșug și măsură. Se merge cuminte pe linia textului, se dezvoltă unele scene, se trece, cu discreție, peste altele. Actorii se pliază ușor pe personaje, mai mult narând niște lucruri decât construind caractere puternice. Este, de altfel, și indicația autorului: „Când dețin alte roluri, personajele trebuie să se comporte cu o simplitate și o spontaneitate perfecte“. Fără a fi „perfecti“, cei trei interpreți (Demis Muraru, Codruța Ureche, Mirela Borș) rămân „simple“ fanteze ale unei lumi de care vor să se dezică. Din păcate, nu au scilpire. Oarecum, se distinge Demis Muraru, printr-un joc mai bine conturat, alert, agreabil. Fetele îl urmează la mică distanță, făcând cumva corp comun. Merituri! Dar nu este decât un joc corect, asumat „funcționărește“ (spun asta fără nimic peiorativ).

N-aș dori să văd spectacolul a doua oară, iar după prima vizionare constăți că îl uiți repede.

De vină nu e doar echipa de creatori, ci și piesa, desuetă și cam didactică. Singurul lucru care mi-a rămas atârnat de suflet este decorul (semnat: Agata Moldovean) de o austeritate extremă, însă funcțional, în racord cu viziunea de ansamblu. Esențiale rămân cele două geamuri mari (prin care sperî inutil!) să pătrundă „lumina libertății“, pentru că, în locul ei poți vedea doar chipurile mărite, contorsionate de frică ale părinților ce ar urma să fie uciși.

Teatrul „Sică Alexandrescu“ din Brașov – Noaptea asasinilor de José Triana. Traducerea: Victoria Gheorghiu. Regia și ilustrația muzicală: Marius Oltean. Scenografia: Agata Moldovean. Cu: Demis Muraru, Codruța Ureche, Mirela Borș.

Olița CÂNTEC

Teama de cărți

Asociat în mentalul colectiv autohton cu ideea de urbe cu mare densitate culturală, dar tradiționalistă, lașul zilelor noastre încearcă să părăsească, încă destul de timid, renumita tihnă moldavă. Un grup de tineri școliiți prin Occident, dar reveniți acasă să mai schimbe starea de fapt și pe aici – seamănă a model junimist –, s-au constituit într-o Asociație culturală, „Vector“, prin care se străduiesc să transplanteze spiritul vremurilor și pe malurile molcome ale Bahluiului. Entuziaștii, mânați în luptă de artistul vizual Matei Bejenaru, girează, printre altele, o manifestare de artă contemporană unică pe plaiurile mioritice, „Periferic“, iar recent, asociindu-și și alte fundații locale și atrăgând